

Svetski dan borbe protiv dečjeg rada, 12. jun
„Ljudsko pravo i socijalna pravda – okončajmo dečji rad!“

Svetski dan 2012. će naglasiti prava sve dece na zaštitu od prinudnog rada i od drugih kršenja osnovnih ljudskih prava. MOR je 2010. godine prihvatila Plan za postizanje eliminaciju najgorih oblika dečijeg rada do 2016, koji je naglasio da je rad dece prepreka za prava deteta i barijera za razvoj. Svetski dan 2012 će istaći aktivnosti koje treba preduzeti da bi Globalni akcioni plan i Plan za postizanje eliminaciju najgorih oblika dečijeg rada postali stvarnost.

Konvencije MOR – a nastoje da zaštite decu od izloženosti dečijem radu. Zajedno sa drugim međunarodnim instrumentima koji se odnose na dečija, radnička i ljudska prava pružaju važan okvir za zakonodavstvo koje ustanovljavaju nacionalne vlade. Kako god, procena MOR je da je 215 miliona dece trenutno uključeno u rad. I da više od polovine radi najgore poslove.

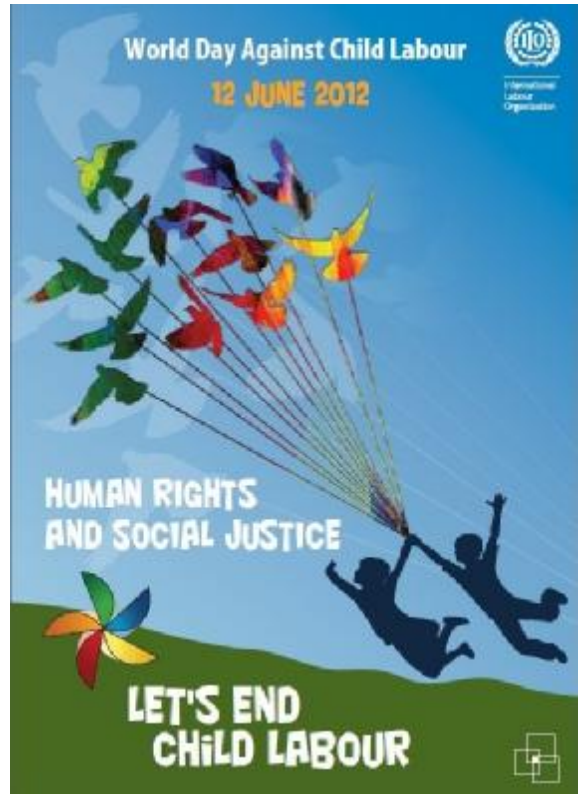
Deca bi trebalo da se školuju, i stiču veština koje ih pripremaju za pristojan posao kad odrastu. Prevrmeni ulazak na tržište rada odvlači decu iz obrazovnog sistema i obuke koja im je potrebna za pristojan posao kad odrastu, i koja bi im omogućila da se oni sam i njihove porodice izvuku iz kruga siromaštva. U najgorem obliku, deca radnici mogu da budu izložena fizičkim, psihološkim ili moralnim patnjama koje mogu da prouzrokuju dugotrajne posledice.

Na svetski dan pozivamo na:

- ◇ **Univerzalnu ratifikaciju konvencija MOR-a o dečijem radu (i svih ključnih konvencija MOR).**
- ◇ **Nacionalne politike i programe kako bi obezbedili efikasni napredak u eliminisanju dečijeg rada.**
- ◇ **Akciju za izgradnju svetskog pokreta protiv dečijeg rada.**

Standardi MOR o pravima na radu

Principi i prava utvrđeni u osam osnovnih konvencija MOR se takođe smatraju ljudskim pravima koja su zahtevana od svih zemlja članica MOR-a da se poštuju, unapređuju i realizuju. "Osnovna načela i prava na rad", sloboda udruživanja i pravo na kolektivno pregovaranje, ukidanje prinudnog ili obaveznog rada, ukidanje dečijeg rada, kao i eliminisanje diskriminacije u pogledu zapošljavanja i zanimanja. Četiri kategorije

prava se međusobno prepliću: eliminacija dečijeg rada će se postići mnogo brže i efikasnije kada se druga prava takođe poštuju.

Gore ukratko objašnjene naglašava vezu između dečijeg rada i drugih osnovnih radničkih prava biće unapred pripremljeno za Svetski dan. Ovo će se zasnivati uglavnom na MOR-ovom obnovljenom izveštaju iz 2012. o osnovnim pravima i Članku 19. istraživanja o osnovnim pravima, o njima će se raspravljati na Međunarodnoj konferenciji rada u junu 2012.

Što se tiče dečjeg rada, [Konvencija MOR o Minimalnoj starosti, 1973 \(br. 138\)](#) zahteva od država da preciziraju u zakonu da minimalna starosna granica za zaposlenje ne bude ispod starosti završetka obaveznog školovanja, a koji u svakom slučaju, ne bi trebalo da bude manja od 15 godina. Zemlje članica čija ekonomija i obrazovne ustanove su nedovoljno razvijene mogu se pod određenim uslovima u početku određivanja minimalnog starosnog doba opredeliti za 14 godina.

[Konvencija MOR o najgorim oblicima dečijeg rada, 1999 \(br. 182\)](#) poziva na "hitne i efikasne mere kako bi obezbedile zabranu najgorih oblika dečijeg rada, urgentno". Najteži oblici su:

- ◇ Svi oblici ropstva ili prakse slične ropstvu, kao što su prodaja i trgovina decom, dužničko ropstvo i ropstvo, kao i prinudni rad, uključujući prinudni ili obavezni rad, uključujući i prisilno ili prinudno regrutovanje dece za upotrebu u oružanom sukobu.
- ◇ Upotreba, nabavka ili nuđenje deteta za prostituciju, za proizvodnju pornografije ili za pornografske predstave.
- ◇ Upotreba, nabavka ili nuđenje deteta za nezakonite aktivnosti, posebno u proizvodnji i trgovini drogama, kao što je definisano u relevantnim međunarodnim ugovorima.
- ◇ Rad koji, po svojoj prirodi ili okolnostima u kojima se odvija, verovatno šteti zdravlju, bezbednosti ili moralu dece.

Drugi ključni međunarodni standardi i deklaracije

Tokom godina, rast svesti o potrebi da se osigura da deca dobiju obrazovanje i zaštitu je podstakao razvoj tela za međunarodne standarde kako bi se pomoglo vladama u donošenju uputstava za domaće zakone .

Ujedinjene nacije Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima ističu pravo na obrazovanje, navodi se da "Svako ima pravo na obrazovanje. Obrazovanje treba da bude besplatno bar u osnovnim školama i osnovnim nivoima. Osnovno obrazovanje trebalo bi da je obavezno. Tehnička i stručna nastava treba da bude opšte dostupna..."

Uskoro će biti ratifikovana univerzalna Konvencije UN o pravima deteta. Konvencija navodi da deca imaju pravo da budu zaštićena od obavljanja bilo kog posla koji bi mogao da bude opasan ili bi ometao školovanje deteta ili bi bio štetan po zdravlje deteta ili njegov fizički, mentalni, duhovni, moralni ili društveni razvoj. Takođe se navodi da bi trebalo da bude osnovno obrazovanje obavezno i besplatno za sve i da podstiče razvoj različitih oblika srednjeg obrazovanja na raspolaganju koje će biti dostupno svakom detetu. Generalna

skupština Ujedinjenih nacija je usvojila i dva opciona protokola Konvencije da se poveća zaštita dece od učešća u oružanim sukobima i od seksualnog iskorištavanja.

Značaj zaštite osnovnih principa i prava na poslu tokom tekuće globalne finansijske krize i krize radnih mesta ogleđa se na samitu G20 održanom u novembru 2011 koji podstiču MOR da nastavi promovisanje ratifikacije i implementacije osnovnih konvencija koje obezbeđuju osnovne principa i prava na poslu .

Ratifikacija i primena Konvencije MOR o radu dece

Iako je Konvencija MOR o radu dece među najšire ratifikovanim konvencijama MOR postoji potreba da zemlje koje još nisu ratifikovale Konvenciju to i urade, i da obezbede njihovo efikasno sprovođenje. Na ovogodišnji Svetski dan pozivamo sve vlade koje to nisu uradile da ratifikuju i implementiraju konvencije.

Nacionalne politike i programi

Konvencija MOR broj 182 zahteva da svaka država članica koja ratifikuje Konvenciju dizajnira i sprovodi programe akcije za eliminisanje, kao prioritet, najgorih oblika dečjeg rada. Mnoge zemlje su sada ustanovile Nacionalne akcione planove koji obezbeđuju okvir za takve napore. Međutim, mnoge druge zemlje tek treba da to učine, a zemlje koje su ustanovile planove treba da prate i ocenjuju njihovu efikasnost. Ako je cilj eliminisanje najgorih oblika dečjeg rada do 2016, hitna akcija je sada potrebna!

Svetski pokret protiv rada dece

Iako vlade moraju da preuzmu vodeću ulogu u borbi protiv dečjeg rada, standardi MOR-a naglašavaju presudnu ulogu poslodavaca i sindikata u postavljanju i sprovođenju akcionih programa. Mnoge organizacije civilnog društva su takođe blisko uključene u naporima da se pozabavi problemom dečjeg rada. Izgradnja svetskog pokreta protiv dečjeg rada na globalnom, nacionalnom i lokalnom nivou i dalje ostaje prioritet.

Pridružite nam se 12. juna!

Svetski dan borbe protiv dečjeg rada promoviše svest i delovanje da se uhvati u koštac sa problemom dečjeg rada. Podrška za Svetski dan raste svake godine, a u 2012 očekujemo Svetski dan koji će ponovo biti široko podržan.

- Želimo da vi i vaša organizacija budete deo Svetskog dana 2012.
- Pridružite se i dajte glas svetskom pokretu protiv rada dece.
- Za više informacija kontaktirajte ipecc@ilo.org.

Najnovije procene ukazuju na 127 miliona dečaka i 88 miliona devojaka uključenih u dečiji rad, a 74 miliona dečaka i 41 miliona devojaka je u najgorim oblicima.

Nacionalni zakoni ili propisi mogu dozvoliti zapošljavanje 13-15 godina starosti u kontekstu rada koji nije ni išao na štetu škole, niti je štetan po zdravlje deteta ili razvoja. Uzrasta 12-14 deca mogu aplicirati za rad u zemljama koje su odredile minimalno starosno doba od 14 godina.